

Flaviovská dynastie

Aleš Mučka

Císaři nové dynastie

- Vespasianus (69 – 79)
- Titus (79 – 81)
- Domitianus (81 – 96)

Rok čtyř císařů

Nero je mrtev! Sežeňte nového císaře!

- 9. nebo 11. června roku 68 se nechal všemi opuštěný císař Nero zabít otrokem
- Z císařské rodiny nezůstal naživu žádný mužský příbuzný, a proto Římané museli hledat v jiných vážených rodech
- Mezi kandidáty na císaře zaujal čelní postavení sedmdesátiletý Servius Sulpicius Galba

Vindikovo povstání

- Jako první povstal proti Nerovi roku 68 římský senátor galského původu Gaius Iulius Vindex v provincii Gallia Lugdunensis
- Jelikož si byl vědom svého barbarského původu, nominoval na nového císaře správce Hispanie Tarraconensis Galbu
- I když byl Vindex rychle vojensky poražen, Galba vytáhnul na Řím

Čtyři císaři za jeden rok

Císař Galba

- Poté bez odporu vstoupil nový císař v říjnu 68 do Říma, kde panovaly nepokoje
- Jelikož Nerova politika naprosto zruinovala státní pokladnu, byl nucen zahájit úsporný program a nevyplatil vojákům odměny
- Nespokojenost s úsporami vedla 1. ledna roku 69 k povstání legií na Rýně
- Galba se pokoušel vyřešit vzniklou krizi, ale byl 15. ledna zavražděn

Císař Otho

- Bývalý přítel císaře Nera se na začátku povstání připojil jako správce provincie Lusitánie ke Galbovi
- Když ho nový císař nevybral za svého dědice, nechal ho zavraždit
- Nespokojené legie na Rýně provolali císaře Aula Vitellia a vytáhly na Řím
- Po porážce v první bitvě u Bedriaka spáchal císař Otho sebevraždu

Císař Vitellius

- Na začátku července 69 vtáhl se svými vojáky do Říma jako nový císař
- Ještě tentýž měsíc se vzbouřily legie v Egyptě, Sýrii a a Judeji, které provolaly císařem Tita Flavia Vespasiana
- Antonius Primus, přívrženec Vespasiana, porazil Vitelliovu armádu v druhé bitvě u Bedriaka a potom nechal své muže zabít svrženého císaře během obsazení Říma

Císař Vespasianus

- Ačkoliv nepocházel ze senátorské rodiny, vydobyl si slávu a uznání na bitevních polích v Británii a Judeji
- Do Říma dorazil již jako císař a ihned zahájil stabilizaci říše – zavedl novou daňovou politiku, stabilizoval situaci v armádě a zahájil stavbu Kolosea
- Po jeho smrti v roce 79 se vlády ujal jeho syn Titus

Rok čtyř císařů - hodnocení

- Po vymření Julsko - klaudijské dynastie se mohl Řím stát opět republikou, ale Římané se rozhodli pro občanskou válku mezi několika kandidáty na císařský titul
- Stabilitu říši přinesl až silný generál, který svými opatřeními stabilizoval stát
- I když se vítěz občanské války pokusil o založení nové dynastie, po smrti obou jeho synů se moci chopili Adoptivní císaři

První židovská válka (66 – 74)

Začátek povstání

- Roku 66 římský prokurátor v provincii Judea Gessius Florus zabavil chrámový poklad, aby vyrovnal daňové nedoplatky
- Židé poté povstali proti římské nadvládě a vyhnali císařskou posádku z Jeruzaléma
- Do čela odboje se postavili zélóti (radikálové), kteří začali bojovat nejen proti Římanům, ale také proti bohatým Židům, kteří požadovali mír

První římský protiútok

- Římská říše vyslala armádu 30 000 mužů, které velel Gaius Cestius Gallus
- Římané ale padli do léčky Šimona bar Giora u Beth Horon a ztratili 6 000 mužů, než se stáhli z bojiště
- Židovští povstalci vedení Hananem ben Hananem chtěli začít vyjednávat s Římany o míru, ale narazili na odpor radikálů především z řad zélótů

Vespasianus přebírá velení

- Císař Nero povolal Tita Flavia Vespasiana, který vtáhl do Galileje se třemi legiemi a silnými pomocnými sbory (60 000 mužů)
- Proti povstalcům začal uplatňovat taktiku teroru, která hraničila s vyhlazováním
- Obyvatelé Galileje hledali ochranu v pevnosti Iótapata (též Yodfat), které velel Josef ben Matitjahu (známý jako Flavius Iosephus)

Obléhání Iótapaty

- V roce 67 oblehla Římská armáda židovskou pevnost a po 47 dnech těžkých bojů ji Istí dobyla
- Okolo 40 000 obránců bylo zabito a více než tisíc prodáno do otroctví
- Velitel pevnosti odmítl spáchat sebevraždu, a když předpověděl Vespasianovi, že se brzy stane císařem, vstoupil do služeb římských velitelů

Na řadě je Jeruzalém

- V hlavní městě povstalců mezitím zuřily boje mezi jednotlivými frakcemi
- Během nepokojů byl zabit Hanan ben Hanan a do čela obránců se postavil Jan z Giskaly (radikál) a Šimon bar Giora (schopný vojenský velitel)
- V roce 70 přitáhli k městu římsí vojáci vedení Titem, protože Vespasianus odcestoval jako nový císař do Říma

Dobývání města

- Jeruzalém měl tři hradby (jedny uvnitř druhých) a samotný chrám představoval další přírodní pevnost
- Římané město oblehli několik dní před začátkem svátku Pesach, a proto bylo za hradbami mnoho civilistů
- Po několika měsících byly postupně zdolány jednotlivé hrady a židovský chrám byl vyloupen a vypálen (září roku 70)

Už zbylo jen několik pevností

- Po pádu Jeruzaléma se povstalci stáhli jen do několika pevností, které Římané oblehli a nakonec dobyli
- Jednalo se o Héródeion (padla roku 71), Macháirús (vzdala se roku 72) a Masada (dobyta roku 73 nebo 74 poté, co většina posádky spáchala sebevraždu)
- Průběh celé války zaznamenal Flavius Iosephus ve svém díle *Židovská válka*

Hodnocení První židovské války

- Po porážce Římské armády u Beth Horon se celé povstání stalo pro římské vojáky osobní záležitostí, a proto by povstalci museli dosáhnout ještě několika přesvědčivých vítězství, aby dostali Římany k jednacímu stolu
- Když byla prestiž Říma ohrožena, bylo velice nepravděpodobné, že by Judea dosáhla určité formy autonomie

Dobývání Británie (78 – 84)

Gnaeus Iulius Agricola

- *13. června 40 – +23. srpna 93
- Účastnil se již potlačování Povstání královny Boudicy roku 60
- Později převzal velení nad XX. legií umístěnou v Britannii

Správcem Britannie

- Na podzim roku 77 se Agricola stal správcem římského území v Británii
- Ihned po svém nástupu rozdrtil drobné lokální povstání kmene Ordoviků
- V roce 79 překročil se svými vojáky řeku Tanaus a začal pronikat dále na sever
- Následující rok pronikli Římané do oblastí dnešních zátok Firth of Clyde a Firth of Forth, kde zbudovali pevnosti

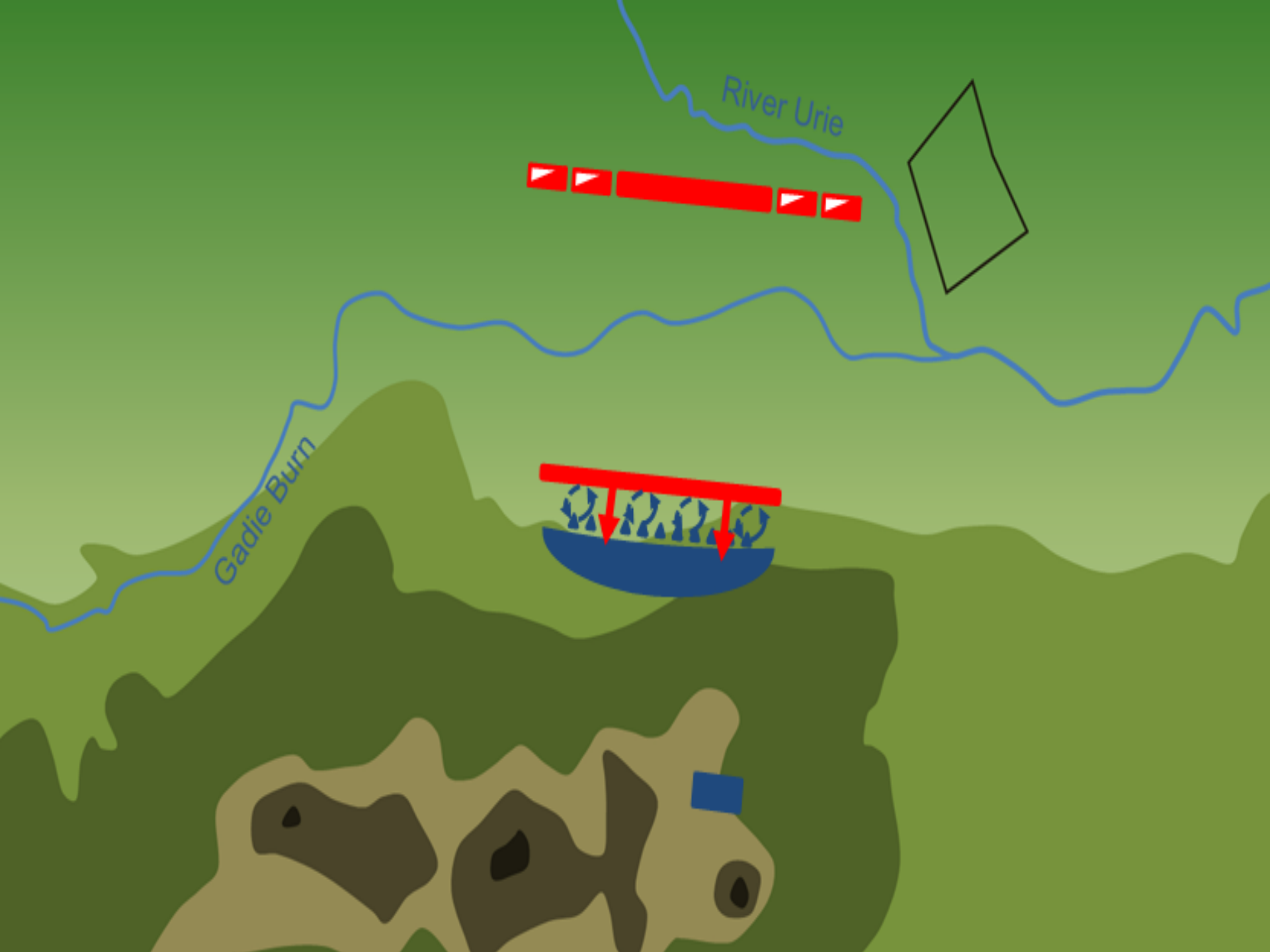
Invaze do Kaledonie

- V roce 82 vypuklo na severu povstání místních kmenů
- Vzbouřenci oblehli IX. legii v jejím táboře a byli odraženi až útokem římské kavalerie, kterou vyslal Agricola
- Příští rok vůdce povstalců Calgacus sestavil armádu 30 000 bojovníků a střetl se s Římany v bitvě u Mons Graupius

Bitva u Mons Graupius (83 nebo 84)

- **Římské císařství**
- **Kaledonské kmeny**
- Gneaus Iulius Agricola
- Síly: okolo 20 000 mužů
- Ztráty: 360 padlých
- Calgacus
- Síly: okolo 30 000 mužů
- Ztráty: 10 000 padlých

River Urie

Gadie Burn

Žárlicí císař

- Na přelomu let 84 a 85 byl Agricola odvolán císařem Domitianem
- Po svém návratu do Říma oslavil triumf a poté se stáhl z veřejného života
- Římská armáda již nikdy v Británii nedosáhla takových úspěchů a následně se stáhla z části dobytých území
- Následně byly na severu ostrova postaveny obranné valy proti barbarům

Hodnocení Agricoly a jeho tažení

- Agricola byl jedním z nejúspěšnějších římských správců v Británii
- Dokázal porazit místní spojené kmeny a rychle reagovat na jejich prudké výpady ze zálohy
- Dodnes zůstává nezodpovězenou otázkou, jestli by Římané obsadili celou Británii, kdyby Agricola zůstal ve své funkci ještě několik dalších let

Války císaře Domitiana (82/83 – 88)

Syn bez válečných zkušeností

- Již během roku 69 politicky podporoval se svým strýcem otce Vespasiana v Římě, ale nakonec musel utéct z města
- Jako druhorozený syn neměl mnoho šancí na získání císařského titulu
- Neměl ani žádné vojenské zkušenosti jako jeho otec a bratr
- Po krátké vládě svého staršího bratra Tita (79 -81) a jeho náhlé smrti se stal císařem

Císař musí mít své vítězství

- Domitianus se do smrti svého staršího bratra nikdy neproslavil jako vítězný vojevůdce, po čemž vždy toužil
- Proto již v roce 82 nebo 83 nechal vytvořit I. legii, se kterou vyrazil k Rýnu bojovat proti kmeni Chattů
- Po několika drobných a bezvýznamných střetech se vrátil do Říma oslavit triumf

Domitianova válka s Dáky

Nezastavitelný loupeživý výpad

- Na přelomu let 85 a 86 vyslal král kmene Dáků do římské provincie Moesie své bojovníky, aby ji vyplnili
- Při střetech s místními římskými jednotkami byl i zabit i správce provincie Oppius Sabinus
- Poté se císař osobně vypravil proti nájezdníkům s několika legiemi

Poslední boj Cornelia Fusca

- Před římskými posilami ustoupili Dákové zpět za Dunaj, kam je následovalo 5 nebo 6 římských legií na přelomu let 86 a 87
- Velitel pretoriánské gardy, Cornelius Fuscus, je pronásledoval s V. legií, ale padl do léčky a Římané byli pobiti
- V roce 88 Římská armáda pokračovala v ofenzívě a generál Tettius Julianus několikrát Dáky porazil (1. bitva u Tapae)

Není čas na Dáky

- Na začátku roku 89 přesvědčil správce provincie Germania Superior Lucius Antonius Saturninus dvě legie, aby povstaly proti císaři
- I když byla vzpoura rychle potlačena, Domitianus se rozhodl uzavřít na přelomu let 88 a 89 s Dáky pro Římskou říši nevýhodný mír
- Barbaři se začali připravovat na další boj

Konec Flaviovské dynastie

- Po dalším neúspěšném tažení proti Markomanům se císař střetl se senátem
- Brzy začal stíhat své odpůrce a vystavovat je brutálním perzekucím
- Na konci roku 96 byl císař Domitianus zabit spiklenci
- Jelikož z rodu Flaviovců v tomto roce již nežil žádný mužský potomek, stal se novým císařem Marcus Cocceius Nerva

Hodnocení výbojů císaře Domitiana

- Poslední císař z Flaviovské dynastie se chtěl celou svou vládu vyrovnat na bitevním poli svým dvěma předchůdcům
- I když zorganizoval dvě významná vojenská tažení, během prvního nedosáhl žádného vojenského úspěchu a během druhého byl nucen uzavřít potupný mír
- Římská říše díky němu nerozšířila své území ani nebyla vojensky posílena

Hodnocení vlády Flaviiovské dynastie

Tři císaři a jeden amfiteátr

- Ačkoliv všichni císaři vládli Římské říši pouze 27 let, změnili nejen tvář impéria, ale i samotného Říma (rozsáhlé stavební programy – výstavba Kolosea)
- Během svých válečných tažení demonstrovali vojenskou sílu říše, která musela projít krvavou občanskou válkou
- Stabilizovali vnitřně impérium a tím odvrátili na čas hrozbu vnitřních rozbrojů

Děkuji za pozornost

Prostor pro dotazy